

**Postanowienie Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego
z dnia 15 maja 2002 r.**

III SW 13/02

Przekazanie środków finansowych komitetu wyborczego na rzecz funduszu wyborczego partii dopuszczalne jest jedynie w zakresie nadwyżki pozytywnych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami.

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Beata Gudowska, Roman Kuczyński, Jerzy Kuźniar, Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 maja 2002 r. sprawy ze skargi Komitetu Wyborczego Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 kwietnia 2002 r. w przedmiocie odrzucenia sprawozdania wyborczego

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e n i e

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 22 kwietnia 2002 r., na podstawie art. 122 ust. 1 pkt 3 lit. a oraz d ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 46, poz. 499 ze zm.) , postanowiła odrzucić sprawozdanie wyborcze Komitetu Wyborczego Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu w związku z wyborami do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonymi w dniu 23 września 2001 r.

Na powyższe postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania, pełnomocnik finansowy Komitetu Wyborczego Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej, w trybie art. 123 ust. 1 powołanej wyżej ustawy, wniósł do Sądu Najwyższego skargę, żądając uchylenia zaskarżonego postanowienia i przyjęcia sprawozdania wyborczego Komitetu Wyborczego Samoobrona Rzeczypo-

spolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie wynikającej ze skargi wniesionej do Sądu Najwyższego w trybie art. 123 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 46, poz. 499 ze zm.) jej przedmiotem jest postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odrzuceniu sprawozdania. Tak określone mu zakresowi sprawy odpowiada kompetencja Sądu Najwyższego do rozstrzygnięcia co do zasadności skargi z konsekwencją uznania skargi za zasadną, wynikającą z art. 123 ust. 5 Ordynacji wyborczej. W takim przypadku Państwowa Komisja Wyborcza - w myśl tego przepisu - byłaby zobowiązana do niezwłocznego postanowienia o przyjęciu sprawozdania wyborczego.

Przyjmując, że rozpoznaniu podlegały wyłącznie przyjęte w zaskarżonej uchwale podstawy odrzucenia sprawozdania Sąd Najwyższy nie objął zakresem swych rozważań, stwierdzonych przez Państwową Komisję Wyborczą - w uzasadnieniu uchwały z dnia 22 kwietnia 2002 r. - naruszeń przez Komitet Wyborczy Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej tych przepisów Ordynacji wyborczej, które nie są - w myśl art. 122 ust. 1 pkt 3 Ordynacji - objęte sankcją odrzucenia sprawozdania. Rozważenie kwestii wykraczających poza podstawy odrzucenia sprawozdania okazało się bezprzedmiotowe.

Wychodząc z powyższych założeń co do zakresu sprawy rozpatrywanej - stosownie do art. 123 ust. 1 Ordynacji wyborczej („w wypadku odrzucenia sprawozdania komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą”) i uwzględniając stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej o podstawach odrzucenia sprawozdania, wyrażone w zaskarżonej uchwale (a także w piśmie z dnia 13 maja 2002 r. dotyczącym ustosunkowania się do skargi), Sąd Najwyższy rozważył skargę co do następujących okoliczności:

Państwowa Komisja Wyborcza po pierwsze stwierdziła, iż Komitet Wyborczy Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej naruszył art. 110 ust. 1 Ordynacji wyborczej (w kontekście odrzucenia z tego powodu sprawozdania, stosownie do art. 122 ust. 1 pkt 3 lit. a) przez to, że z ogólnej kwoty środków pieniężnych pochodzących z Funduszu Wyborczego zgromadzonych na rachunku Komitetu w wysokości 376.095 zł, które mógł wydatkować jedynie na cele związane z wyborami do Sejmu i do Senatu,

wpłacił na Fundusz Wyborczy partii łączną kwotę 115.876 zł z przeznaczeniem, jak to wskazano na poleceniach przelewu: na zwrot nieprawidłowych wpłat na Fundusz Wyborczy, na depozyt sądowy Funduszu Wyborczego oraz bez wskazania powodu zwrotu środków. Państwowa Komisja Wyborcza uznała, że wpłaty te były niedopuszczalne, skoro nie zachodziły przesłanki wpłaty środków na Fundusz Wyborczy przewidziane w art. 116 ust. 1 Ordynacji, to jest przy wystąpieniu nadwyżki środków pozyskanych nad poniesionymi wydatkami. Sytuacja taka nie miała miejsca bo przekazywanie przez Komitet środków na Fundusz Wyborczy następowało w tym samym czasie, w którym Komitet pozyskiwał środki z Funduszu Wyborczego.

Po drugie Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że Komitet Wyborczy z własnego rachunku bankowego w dniu 20 sierpnia 2001 r. dokonał przelewu środków w kwocie 900 zł na pomoc dla dzieci powodzian, czyli na cele nie związane z wyborami, co także stanowi naruszenie art. 110 ust. 1 Ordynacji Wyborczej.

Skarżący Komitet Wyborczy, odnośnie pierwszego z wyżej wymienionych powodów odrzucenia sprawozdania, zajął następujące stanowisko. Rzeczywiście jest tak, jak to ustaliła PKW, że Komitet Wyborczy wpłacił na jego konto z Funduszu Wyborczego kwotę 115.876 zł - zwrócił temu Funduszowi Wyborczemu. Jednakże nie ma racji PKW kwalifikując tę sytuację jako naruszenie prawa, gdyż przyczyną dokonanego zwrotu było dążenie Komitetu Wyborczego do przywrócenia stanu zgodnego z prawem. Chodziło bowiem o usunięcie nieprawidłowości polegającej na uzyskaniu przez Fundusz Wyborczy wpłat gotówkowych, co było niedozwolone i w związku z tym o dokonanie zwrotu osobom, które dokonały wpłaty.

Jeżeli chodzi o drugą kwestię, to skarżący Komitet Wyborczy, nie zaprzeczając faktowi wypłaty kwoty 900 zł na cele nie związane z wyborami powołał się na to, że przyczyną była omyłka, która została usunięta na skutek interwencji Komitetu i na uzyskanie zwrotu nieprawidłowo wypłaconej kwoty.

Sąd Najwyższy podzielił - w każdym z wyżej wymienionych zagadnień - ocenę prawną przyjętą w zaskarżonej uchwale, uznając, że skarga Komitetu Wyborczego Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej nie ma usprawiedliwionych podstaw.

Stosownie do art. 110 ust. 1 Ordynacji wyborczej Komitet wyborczy może pozyskiwać i wydatkować środki jedynie na cele związane z wyborami. Nie są kwestionowane przez Komitet Wyborczy ustalenia co do faktów dotyczących przekazania przez Komitet Wyborczy na rzecz Funduszu Wyborczego partii kwoty 111.626 zł i kwoty 4.250 zł. Jest to sytuacja naruszenia zakazu wydatkowania środków Komitetu

wyborczego na cele nie związane z wyborami. Nie powstała - co jest bezsporne - nadwyżka pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami, która - stosownie do art. 116 ust. 1 Ordynacji wyborczej - uzasadniała przekazanie jej na Fundusz Wyborczy partii. Wydatkowania wymienionych kwot na rzecz Funduszu Wyborczego partii nie usprawiedliwiają też przyczyny, na które powołuje się skarżący, to jest że chodziło o dokonanie zwrotu tych kwot osobom, które dokonały wpłat z naruszeniem prawa. Decydujące jest to, że Komitet Wyborczy bez podstawy prawnej wydatkował swe środki na rzecz Funduszu Wyborczego partii, zamiast na cele kampanii wyborczej. Nie jest tak, jak to sugeruje skarżący, że na skutek przekazania Funduszowi Wyborczemu partii określonych środków na określony cel (w celu ich zwrotu lub wpłacenia do depozytu sądowego) został przywrócony stan rzeczy zgodny z przepisami Ordynacji wyborczej. Przekazanie tych środków Komitetu na rzecz Funduszu nie powodowało restytucji stanu zgodnego z prawem, przede wszystkim dlatego, że chodzi tu o środki uzyskane prawidłowo, to jest zgodnie z zasadami Ordynacji wyborczej (por. art. 111 ust. 71) od Funduszu Wyborczego partii. Komitet Wyborczy przekazując z powrotem na rzecz Funduszu Wyborczego część środków przeznaczonych na cele związane z wyborami nie doprowadził w ten sposób do restytucji prawa, skoro w ten sposób to prawo naruszył. Należy podkreślić, że nieprawidłowe uzyskanie pieniędzy, na które powołuje się skarżący, nie odnosi się do środków Komitetu Wyborczego - te zostały uzyskane prawidłowo - lecz do zasobów partii (Funduszu Wyborczego). W takim jednak razie, na skutek przekazania środków Komitetu Wyborczego na Fundusz Wyborczy partii można mówić nie tyle o doprowadzeniu do stanu zgodnego z przepisami Ordynacji wyborczej, co o wykraczającym poza przepisy o finansowaniu kampanii wyborczej działaniu na rzecz partii, z uwzględnieniem jej interesu, w tym wypadku, w celu zwrotu osobom, które dokonały wpłat, albo w celu złożenia do depozytu sądowego, a nawet - jak to ustaliła Państwowa Komisja Wyborcza w jednym przypadku dotyczącym kwoty 38.000 zł - bez wskazania przeznaczenia przekazanych środków. W tych okolicznościach nie nasuwa zastrzeżeń zasadnicza ocena Państwowej Komisji Wyborczej, która uznała, że Komitet Wyborczy finansował rozliczenia wpłat nieprawidłowych na Fundusz Wyborczy partii, do czego nie był uprawniony w świetle art. 110 ust. 1 Ordynacji wyborczej.

Nie budzi także wątpliwości subsumcja powyższego przepisu i w konsekwencji zastosowanie sankcji odrzucenia sprawozdania na podstawie art. 122 ust. 1 pkt 3 lit.

a, również w odniesieniu do wydatkowania przez Komitet Wyborczy z jego środków kwoty 900 zł nie na cele związane z wyborami, lecz na pomoc dla dzieci powodzian.

W tym przypadku trzeba podkreślić po pierwsze, że fakt przekazania środków Funduszu na cele nie związane z wyborami miał miejsce, a po drugie, że czynności podjęte w celu - jak to określił skarżący - usunięcia błędu, też były nieprawidłowe, skoro Komitet Wyborczy „odzyskał” źle wydaną kwotę bez zachowania drogi jednoznacznie określonej w art. 111 ust. 1 Ordynacji Wyborczej, to jest, z zachowaniem wymagań, pozyskiwania środków jedynie z Funduszu Wyborczego partii.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy oddalił skargę.

=====